

Силабус
навчальної дисципліни
**Методика ознайомлення дошкільників з суспільним
довкіллям та народознавством**
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма **Дошкільна освіта та практична психологія**
Дошкільна освіта та логопедія
Дошкільна освіта та корекція мовлення

Спеціальність **012, А2 Дошкільна освіта**

Галузь знань **Освіта**

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

Викладач	Марина ЯКУБЕНКО, асистент кафедри дошкільної освіти
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fdssso/structure-fdssso/kaf-doshkilna-osvita/composition-kaf-doshkilna-osvita/
Контактний тел.	0502778806
Е-mail викладача:	marinajakubenko1907@gmail.com
Графік консультацій	Ср 13.00 – 16.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Форма навчання	Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
Денна	3/90	16	14	60	екзамен
Заочна		6	4	80	

Семестр: IV

Мова навчання: українська

Ключові слова: суспільство, цінності, суспільне довкілля, особистість, мораль, правила поведінки, свідомість, методика формування, особистий приклад.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством» є теоретична та методична підготовка майбутніх фахівців до розвивальної та освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомлення зі значенням ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям та народознавством;
- формування теоретичної бази знань про завдання, зміст, форми та методи роботи щодо ознайомлення з суспільним довкіллям та народознавством дітей дошкільного віку;
- ознайомлення з передовим педагогічним досвідом роботи з ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством;
- підготовка до практичного втілення набутих знань у сучасних умовах суспільного дошкільного виховання;
- формування вміння складати конспекти, планувати різні види роботи з ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством (в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям та народознавством.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-8 Етичні установки. Здатність до використання принципів, норм етики, правил культури поведінки у стосунках з дорослими та дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі.

ФК-2. Застосування знань на практиці. Здатність використовувати психолого-педагогічні та методичні знання для різнобічного розвитку дітей дошкільного віку; бути обізнаним з інноваційними педагогічними технологіями навчання та виховання дітей дошкільного віку, впроваджувати їх в освітній процес.

ФК-3. Володіння прикладними знаннями та навичками.

3.1. Здатність організовувати різні види діяльності дітей дошкільного віку на засадах дитиноцентричного, особистісно-зорієнтованого, індивідуально-диференційованого підходів.

3.2. Організувати освітній процес в закладі дошкільної освіти, створюючи умови для повноцінного формування особистості дітей, їх розумового, фізичного, морального, естетичного розвитку.

ПРН-5. Здатність використовувати професійно-педагогічні знання, вміння, навички для розв'язання практичних завдань в галузі дошкільної освіти.

ПРН-8. Здатність до практичного втілення сучасних освітніх технологій в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

ПРН-10. Здатність отримувати, аналізувати інформацію про індивідуальний розвиток дитини та визначати зміст, етапи індивідуально-диференційованого, особистісно-зорієнтованого підходу в освітньому процесі.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні засади ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством

Тема 1. Науково-теоретичні засади методики ознайомлення дітей із суспільним довкіллям та народознавством.

Тема 2. Компетентнісний підхід до організації життєдіяльності дітей дошкільного віку в суспільному довкіллі.

Змістовий модуль 2. Зміст роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям та народознавством

Тема 1. Програмне забезпечення ознайомлення дітей з суспільним довкіллям.

Тема 2. Програмне забезпечення ознайомлення дітей з народознавством.

Змістовий модуль 3-4. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством

Тема 1. Засоби, форми та методи ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством.

Тема 2. Методи безпосереднього ознайомлення з суспільним довкіллям та народознавством.

Тема 3. Методи опосередкованого ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством.

Тема 4. Методика проведення занять з ознайомлення з суспільним довкіллям та народознавством.

Змістовий модуль 5. Безпека у суспільстві

Тема 1. Методика ознайомлення дітей з правилами пожежної безпеки, правилами поведінки під час повітряної тривоги та правилами мінної безпеки.

Тема 2. Методика проведення занять для ознайомлення дітей з правилами дорожнього руху.

Змістовий модуль 6. Соціальна активність учасників освітнього процесу

Тема 1. Спільна робота закладу дошкільної освіти, сім'ї і школи щодо ознайомлення дітей з суспільним довкіллям та народознавством.

Тема 2. Фандрайзинг в роботі вихователя.

Методи навчання: словесні (лекція, семінар, розповідь, пояснення, бесіда), практичні (аналіз програм розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку, складання конспектів занять з ознайомлення з суспільним довкіллям та народознавством для дітей дошкільного віку, моделювання різних видів діяльності з дітьми); методи контролю і самоконтролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Організація вивчення дисципліни відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у БДПУ», «Положення про організацію самостійної роботи студентів БДПУ», «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальної діяльності досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ», «Положення про академічну доброчесність БДПУ», «Про виявлення і запобігання академічного плагиату у БДПУ».

Вивчення дисципліни передбачає використання таких форм організації навчання: лекція, семінарське заняття, самостійна та індивідуальна робота.

Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. На лекціях обов'язковим є ведення письмового конспекту. Підготовка до семінарських занять передбачає опрацювання визначеного матеріалу та виконання завдань. Самостійні та індивідуальні завдання складаються своєчасно. За об'єктивних причин навчання на певний час може відбуватися в он-лайн формі.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. На заняттях **забороняється** використання мобільних пристроїв, виключенням є виконання певних навчальних завдань, визначених викладачем.

Політика щодо доброчесності: виконання всіх проміжних та підсумкових завдань самостійно, без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не списувати під час виконання контрольних робіт, складання підсумкової атестації (в т.ч. використання мобільних девайсів).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійні презентації до лекцій, відео для ілюстрування змісту лекцій, чинні програми розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт та тестуванням тощо.

Загальний результат поточної успішності визначається в кінці семестру як середній бал, що обчислюється з набраних за кожний змістовий модуль та ділиться на кількість залікових кредитів.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до показників, систематизованих для кожного з видів робіт.

Система нарахування рейтингових балів під час семінарського та практичного занять

Загальна кількість балів	Вид роботи студента	Диференціація балів відповідно показників
1-5	Фіксований виступ за питаннями плану	«5» - послідовно, логічно і глибоко розкритий теоретичний зміст матеріалу відповідно до програмного завдання без спирання на конспект, продемонстровано широкі і системні знання з дисципліни.
		«4» - достатньо повно розкритий теоретичний зміст матеріалу із спиранням на конспект, допущені несуттєві помилки під час виступу
		«3» - неглибоко розкритий зміст матеріалу відповідно до програмного завдання зі спиранням на конспект, допущені незначні помилки під час відповіді
		«2» - часткове розкриття програмного питання, знання базових понять і показників, читання з аркуша.
		«1» - підготовлено письмовий фіксований виступ, але без усної доповіді.
1-3	Участь у обговоренні питань плану, доповнення відповідей	«3» - аналіз та суттєве доповнення відповідей, постановка 3-х і більше додаткових або уточнюючих питань до доповідачів
		«2» - аналіз та уточнення окремих положень відповідей, постановка 2-х додаткових або уточнюючих питань до доповідачів
		«1» - постановка 1-го додаткового або уточнюючого питання до доповідачів
1-5	Цільовий (тематичний) виступ	«5» - логічно, чітко і глибоко розкритий зміст теми без спирання на конспект, встановлення контакту із слухачами
		«4» - достатньо повно розкритий зміст теми з незначним спиранням на конспект, допущено несуттєві помилки під час доповіді.
		«3» - неглибоко розкритий зміст теми із спиранням на конспект, допущені незначні помилки під час відповіді
		«2» - часткове розкриття теми, читання з аркуша, порушення логіки викладу
		«1» - підготовлено письмовий виступ, але без усної доповіді
1-5	Виконання практичного завдання	«5» - завдання виконано повністю, продемонстровано здатність застосовувати знання теоретичного матеріалу відповідно до програмного завдання, широкі і системні знання з дисципліни, творчий підхід до виконання завдання
		«4» - завдання виконано повністю, допущено незначну кількість несуттєвих помилок

		«3» - завдання виконано на достатньому рівні, допущено значну кількість несуттєвих помилок
		«2» - часткове виконання завдання з несуттєвими помилками
		«1» - часткове виконання завдання з суттєвими помилками

Система нарахування рейтингових балів під час самостійної роботи

Загальна кількість балів	Вид роботи студента	Диференціація балів відповідно показників
1-5	Конспектування першоджерел	<p>«5» - завдання виконано повністю; конспект докладний, чіткий; в тексті виділено визначення, вписано цитати, які оформлено відповідно вимог.</p> <p>«4» - завдання виконано повністю; конспект докладний, в тексті виділено визначення, але відсутнє цитування.</p> <p>3» - завдання виконано на достатньому рівні; конспект достатньо повний, в тексті відсутні виділення визначень, не вписано цитати.</p> <p>«2» - завдання виконано частково, конспект поверховий, не відображає лише основні положення тексту; відсутні виділення визначень, не вписано цитати.</p> <p>«1» - завдання виконано частково; конспект поверховий, не відображає основних положень тексту; відсутні виділення визначень, не вписано цитати.</p>
1-5	Виконання практичного завдання	<p>«5» - завдання виконано повністю, продемонстровано здатність застосовувати знання теоретичного матеріалу відповідно до програмного завдання, широкі і системні знання з дисципліни, творчий підхід до виконання завдання</p> <p>«4» - завдання виконано повністю, допущено незначну кількість несуттєвих помилок</p> <p>«3» - завдання виконано на достатньому рівні, допущено значну кількість несуттєвих помилок</p> <p>«2» - часткове виконання завдання з несуттєвими помилками</p> <p>«1» - часткове виконання завдання з суттєвими помилками</p>
1-5	Мультимедійна презентація	<p>«5» - презентація показує глибоке розуміння теми, притягує увагу аудиторії; ефективно та творчо застосовано потужність мультимедіа ефектів, прийнятних для даного виду роботи; всі елементи презентації показують оригінальність роботи.</p> <p>«4» - презентація має чіткі цілі, що відповідають темі; включено інформацію з різних джерел; використано більше 4-х мультимедіа ефектів в збалансованому, привабливому та доступному вигляді, наявні незначні</p>

		помилки
		«3» - презентація відповідає темі, представляє інформацію структуровано, зрозуміло для аудиторії, зроблений акцент на важливих питаннях, використано більше 3-х мультимедіа ефектів, є деякі технічні огріхи
		«2» - презентація сфокусована на темі, але висвітлює її поверхово; наявна певна організаційна структура, незначні фактичні помилки; використано 1-2 мультимедіа ефекти
		«1» - презентація має вигляд незакінченої збірки випадкових слайдів, наявні значні фактичні помилки, відсутні мультимедіа ефекти

Система нарахування рейтингових балів за виконання індивідуально-дослідних завдань

Загальна кількість балів	Вид роботи студента	Диференціація балів відповідно показників
1-10	Реферат	«10» - тему викладено повно, послідовно, логічно, обсяг 13-15 друкованих сторінок; список використаної наукової літератури нараховує понад 10 джерел, оформлення яких відповідає сучасним вимогам.
		«9» - обсяг 11-12 сторінок; тема викладена досить повно, але є незначні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 10 джерел, оформлення яких відповідає сучасним правилам, але містить незначні помилки (10%).
		«8» - тема загалом розкрита досить повно, обсяг 9-10 друкованих сторінок; логіка частково порушена; бібліографічний список нараховує 9 джерел, містить певні помилки (20%).
		«7» - тема загалом розкрита, обсяг 8 сторінок; логіка викладу окремих питань плану порушена, мають місце неточності у змісті; бібліографічний список нараховує 8 джерел, оформлення яких містить певні несуттєві помилки(30%).
		«6» - тема реферату розкрита не досить повно (обсяг 7 друкованих сторінок), логіка відсутня; бібліографічний список нараховує 7 джерел, оформлених з несуттєвими помилками (40%).
		«5» - тема реферату розкрита не досить повно, обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми (6 друкованих сторінок); частково враховано вимоги до оформлення (відсутня логіка у пунктах плану, посилання на список літератури в тексті); у бібліографічному списку 6 наукових джерел, оформлених з несуттєвими помилками (50%).
		«4» - тема реферату розкрита поверхово, обсяг є

	недостатнім для викладення обраної проблеми (4-5 друкованих сторінок); частково враховано вимоги до оформлення (відсутня логіка у пунктах плану, посилання на список літератури в тексті, нумерація сторінок); у бібліографічному списку менше п'яти наукових джерел, оформлених з суттєвими помилками
	«3» - тема реферату розкрита поверхово, обсяг є недостатнім для викладення обраної проблеми (3-4 друкованих сторінки); частково враховано вимоги до оформлення (відсутній план, посилання на список літератури в тексті, нумерація сторінок); у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел, оформлених з суттєвими помилками
	«2» - тема реферату розкрита частково (обсяг 2-3 друкованих сторінки), у бібліографічному списку менше двох наукових джерел, оформлення не відповідає вимогам.
	«1» - реферат не розкриває тему, повністю не враховано вимоги до його оформлення.

Семестровий контроль

Здобувач вищої освіти може бути допущеним до семестрового контролю (екзамену) за умови успішного навчання упродовж семестру, а саме: рейтинг його поточної успішності повинен складати від 22 до 50 балів (середній бал).

Нарахування рейтингових балів під час іспиту здійснюється в межах від 1 до 50 балів, з яких 20 балів за перше питання екзаменаційного білету, 20 балів – за друге питання екзаменаційного білету, 10 балів – за третє питання екзаменаційного білету. Набрані на іспиті бали сумуються із середнім балом поточного контролю. Сума складає підсумкову оцінку.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX(з можливістю повторного складання)

Узагальнені критерії оцінювання:

- **«А», 90 - 100 балів** - здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті компетентності для вирішення практичних завдань, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили;

- **«В», 78 - 89 балів** - здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

- **«С», 65 - 77 балів** - здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

- **«D», 58 - 64 бали** - здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

- **«E», 50 - 57 бали** - здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

- **«FX», 35 - 49 балів** - здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова

1. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з дошкільням у дошкільньому навчальному закладі : підручник [для студ. ВНЗ за напрямом «Дошкільня освіта»]. Київ : Слово, 2010. 408 с.

2. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільньому закладі : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2002. 407 с.

3. Ігнатенко І. Етнологія для народу. Свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 320 с.

4. Кисіль Н. В. Школа маленьких патріотів. Харків : Основа, 2016. 224 с.

5. Логвіненко І., Тарасова О., Христич О., Швайка Л. Патріотичне виховання в ДНЗ. Харків : Основа, 2016. 464 с.

6. Луценко О. І. Моя країна – Україна. Українське народознавство для дошкільнят. Київ : Аконті, 2008. 64 с.

7. Макаренко О. П. Символи та обереги двору нашого. Тернопіль, 2012. 128 с.

8. Ніколаєнко В. М. Народознавство в дошкільному навчальному закладі. 2-6 років. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 208 с.

9. Піроженко Т. О., Ладивір С. О, Карасьова К. В. Дитина у сучасному соціопросторі : навч. посіб. Київ. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 272 с.

10. Українське народознавство : навч. посіб. / за ред. С. П. Павлюка. Київ : Знання, 2006. 568 с.

Допоміжна

11. Піроженко Т. О., Ладивір С. О., Соловійова Л. І. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 56 с.

12. Піроженко Т. О., Соловійова Л. І. Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі : навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 248 с.

13. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Виховуємо дитину – зростаємо як батьки : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2014. 168 с.

14. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю., Палієнко К. В., Павленко М. В. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4-х до 6-7 років «Вчимося жити разом». Київ : Алатон, 2016. 112 с.

Інтернет-ресурси:

Сайт БДПУ <http://bdpu.org>

Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>

Електронна

підтримка

навчання:

moodle:

<https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=671>

1. Бібліотека БДПУ, сайт БДПУ <http://edu.bdpu.org>, медіатека ФДССО.
2. «Стресостійке дитинознавство» - практикум для дорослих. Там є глава з іграми в укритті. https://drive.google.com/file/d/1AD4PKDvH-deylbhquN0Qz2ItJdH6tWEt/view?fbclid=IwAR3EYSb55fHBZpFs_cwO1zu4cBtsKyEvZNN31aNbFcoVQ4O7cINy0kE3f_E.
3. Стійкість для стійких – анімаційний проект, 20 відео з практиками швидкого втручання <https://drive.google.com/.../1bhR1r4Td4W5IkJmSmbWY3H...>Більш детально: <https://cutt.ly/bFA1voJ>
4. Крокуй до укриття - пісня - руханка https://youtu.be/DxS_dV9T55U
5. Ігри в темряві <https://www.unicef.org/ukraine/stories/games-in-the-dark?fbclid=IwAR1LhAMN6crcSkCvZ6kFoNU0vXGa9fWkDRupYwywv5w0V21sGROSj3fB6b>
6. Дихальні картки <https://www.facebook.com/171923206205552/posts/5708204639244020/>

7. Картки сили
<https://www.facebook.com/171923206205552/posts/5508937402504079/>
8. Онлайн курс для освітян - повітряна тривога ,там є багато алгоритмів і практичних знань
<https://www.facebook.com/100000708430176/posts/5884458454921044/>
9. НУМО – платформа розвитку дошкільнят. Сайт для батьків та вихователів.